

Sygn. akt I KK 123/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Artymiuk

SSN Jarosław Matras

Protokolant Anna Kuras

w sprawie **J. B.**

oskarżonego z art. 157 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 23 września 2020 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.

z dnia 4 września 2019 r., sygn. II Ka (...),

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G.

z dnia 9 maja 2019 r., sygn. II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł..**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w G. wyrokiem z dnia 9 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), ustalił, że J. B. „w dniu 23 grudnia 2017 r. w G. woj. (...) dokonał uszkodzenia ciała zamieszkującej wspólnie A. B. w ten sposób, że przewrócił ją na ziemię i ścisnął za kark powodując obrażenia ciała w postaci bolesności w górnej części klatki

piersiowej i zadrapania powierzchowne, które naruszają prawidłowe funkcjonowanie organizmu na okres poniżej dni siedmiu oraz groził pozbawieniem życia, przy czym groźba ta wzbudziła w zagrożonej uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona”, tj. popełnił czyn z art. 157 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i uznając, że społeczna szkodliwość czynu nie jest znaczna, na mocy art. 66 § 1 i 2 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył wobec niego postępowanie karne na okres 2 lat próby. Na mocy art. 67 § 3 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek częściowego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i z tego tytułu zasądził od niego na rzecz oskarżycielki posiłkowej A. B. kwotę 1.000 złotych.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej, we wniesionej na niekorzyść oskarżonego apelacji, zarzucił orzeczeniu Sądu pierwszej instancji, iż wydane zostało:

- z naruszeniem przepisu art. 413 § 1 pkt 5 i 6 k.p.k. poprzez nie rozstrzygnięcie przez sąd w treści wyroku, co do zarzucanego w akcie oskarżenia czynu z art. 190 § 1 k.k. oraz braku wskazania tego przepisu w sentencji orzeczenia, co miało istotny wpływ na treść wyroku, bowiem nieuwzględnienie w opisie czynu przestępstwa z art. 190 § 1 k.k. pozostającego w zbiegu z czynami z art. 157 § 2 k.k. w zb. z art. 157 § 4 k.k. nie oddało pełnej zawartości kryminalnej czynu, doprowadzając Sąd do przekonania, iż jego społeczna szkodliwość nie jest znaczna, co skutkowało warunkowym umorzeniem postępowania,
- z naruszeniem przepisu art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów przyjętych za podstawę wyroku, co miało wpływ na jego treść, a polegające na mylnym przyjęciu przez Sąd pierwszej instancji, iż stopień winy oraz społecznej szkodliwości czynu, którego dopuścił się oskarżony, nie jest znaczny, a w konsekwencji błędnym przyjęciu, że w sprawie zostały spełnione kumulatywnie materialne przesłanki do warunkowego umorzenia postępowania karnego na podstawie art. 66 § 1 i 2 oraz art. 67 § 1 k.k. i w rezultacie warunkowym umorzeniu postępowania karnego wobec oskarżonego, podczas gdy okoliczności determinujące stopień winy oraz społecznej szkodliwości czynu, przy ich należytej analizie i merytorycznej ocenie, prowadzą do wniosku, że wina oraz społeczna

szkodliwość czynu popełnionego przez oskarżonego cechuje się stopniem znacznym.

W konkluzji pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w Ł. wyrokiem z dnia 4 września 2019 r., sygn. akt II Ka (...) zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, że uzupełnił kwalifikację prawną czynu przypisanego J. B. o art. 190 § 1 k.k., a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego nie został uzasadniony, wobec czego brak możliwości zapoznania się z argumentacją dotyczącą zarzutu kwestionującego zasadność warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec oskarżonego.

We wniesionej na niekorzyść oskarżonego kasacji Prokurator Generalny, zaskarżając wyrok w całości, zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a to art. 433 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k. i art. 213 § 1 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu niepełnej i wadliwej kontroli odwoławczej orzeczenia Sądu I instancji, w tym zwłaszcza nienależytym rozpoznaniu zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, kwestionującego zasadność zastosowania wobec oskarżonego dobrodziejstwa warunkowego umorzenia postępowania karnego i zaniechaniu aktualizacji – pochodzących sprzed 6 miesięcy – danych o karalności oskarżonego, poprzez ponowne ich uzyskanie z Centralnego Rejestru Skazanych, co doprowadziło do błędnego uznania go za osobę niekaraną, a w konsekwencji do niedopuszczalnego, rażąco naruszającego przepis prawa materialnego, tj. art. 66 § 1 k.k. utrzymania w mocy wyroku warunkowo umarzającego postępowanie karne wobec sprawcy, który był karany za umyślne przestępstwo z art. 284 § 2 k.k., na mocy prawomocnego z dniem 14 maja 2019 r. wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 7 maja 2019 r., sygn. II K (...).

W następstwie tego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ł. do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Przepis art. 66 § 1 k.k. przewiduje, że warunkowe umorzenie postępowania jest dopuszczalne wobec sprawcy niekaranego za przestępstwo umyślne. Warunek braku uprzedniej karalności za przestępstwo umyślne, zdezaktualizował się w rozpoznawanej sprawie w czasie pomiędzy wydaniem wyroków przez Sądy pierwszej i drugiej instancji, albowiem wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 7 maja 2019 r., sygn. akt II K (...), J. B. został uznany za winnego popełnienia przestępstwa z art. 284 § 2 k.k., za które wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, a orzeczenie to uprawomocniło się w dniu 14 maja 2019 r.

W dacie wyrokowania przez Sąd Rejonowy w rozważanej sprawie oskarżony J. B. nie był osobą karaną za przestępstwo umyślne i warunkowe umorzenie wobec niego postępowania karnego było formalnie dopuszczalne. Natomiast w dacie wydania wyroku przez Sąd odwoławczy oskarżony nie posiadał już przymiotu osoby niekaranej za przestępstwo umyślne. Stan ten wyeliminował możliwość zastosowania wobec niego instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego. Zaskarżone kasacją orzeczenie zostało w związku z powyższym wydane z rażącym naruszeniem przepisu art. 66 § 1 k.k. Do obrazu prawa materialnego doszło jednak, jak trafnie zarzucono kasacji, z powodu rażącej obrazu prawa procesowego. Orzeczenie Sądu pierwszej instancji zostało zaskarżone na niekorzyść oskarżonego, a podniesiony w apelacji zarzut podnosił obrazę art. 7 k.p.k., której konsekwencją było niezasadne zastosowanie warunkowego umorzenia postępowania. Wprawdzie w apelacji nie kwestionowano dopuszczalności zastosowania warunkowego umorzenia postępowania przez pryzmat uprzedniej karalności oskarżonego, to jednak nie zwalniało to Sądu odwoławczego z obowiązku weryfikacji tej przesłanki (art. 167 k.p.k.). Zgodnie z § 309 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. 2019, poz. 1141), kierownik sekretariatu lub upoważniony pracownik informuje sędziego referenta, że dane z Krajowego Rejestru Karnego znajdujące się w aktach sprawy pochodzą sprzed 6 miesięcy. Wiąże się to z potrzebą dysponowania przez sąd aktualnymi danymi o

karalności oskarżonego, a obowiązek ustalenia takich danych z urzędu wynika z art. 213 § 1 k.p.k. (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 lipca 2001 r., IV KKN 129/01. LEX nr 551147 i z dnia 10 sierpnia 2004 r., III KK 150/04, LEX nr 137721). Znajdujące się w aktach sprawy dane o karalności (k – 75) pochodzą z dnia 4 stycznia 2018 r. i nie były aktualizowane w postępowaniu przed Sądami obu instancji. Zaniechanie uzyskania aktualnej informacji o karalności oskarżonego doprowadziło w konsekwencji do zaakceptowania przez Sąd odwoławczy rozstrzygnięcia o warunkowym umorzeniu postępowania, mimo że w dacie wydawania orzeczenia przez Sąd Okręgowy w Ł. oskarżony był prawomocnie skazany za przestępstwo umyślne (art. 284 § 2 k.k.).

Ze wskazanych powodów konieczne stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł. , który przy ponownym jej rozpoznawaniu weźmie pod uwagę poczynione spostrzeżenia i rozważy sposób procedowania wynikający z obowiązujących regulacji.